

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr F. J. J. Buijendijk, Dr K. Dijk, Prof. Dr V. Hepp, Drs C. Tazelaar en Dr B. Wielenga

Medewerker(s): Drs H. A. van Andel, Solo; Drs J. van Andel, 's-Gravenhage; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr Joh. C. Breen, Amsterdam; Drs W. E. Engelkes, Harderwijk; Prof. Dr F. W. Grosheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keiser, Tiel; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. G. Kunst, Arnhem; Dr G. R. Kuiper, Haarlem; Dr H. W. Laman, Assen; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; Dr J. C. de Moor, Utrecht; Dr J. C. Rullmann, Utrecht; Dr K. Schilder, Delft; Dr W. J. A. Schouten, Kampen; Dr J. Thijs, Meppel; Dr D. H. Th. Vollenhoven, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Hoofddorp; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie:

Prof. Dr V. HEPP, Van Breestraat 14, Amsterdam.

Drukkers-Uitgevers:

OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.

Voor 't Buitenland en Ned. Indië f9.— per jaar.

Advertentie: 55 cent per regel.

INHOUD: Uit de Schrift: Gods werk en het onze. (Psalm 127:1, 2.) — Kerkelijk Leven: Echtscheidingsrapport. Rapport Legerpredikant. Besluit. Dr H. Pierson t. Minister Collijn. Onthulling. Voorloopig agendium. Niet achterwaarts. De afgevaardigden naar de Gen. Synode. — Perschoonw. — Kerknieuws.

UIT DE SCHRIFT.

Gods werk en het onze.

Een lied Hammaälöth.

Zoo de Heere het huis niet bouwt, tevergeefs arbeiden desselfs bouwlieden daaraan; zoo de Heere de stad niet bewaart, tevergeefs waakt de wachter. Het is tevergeefs dat glijden vroeg opstaat, laat opblijft, eet brood der smarten; het is alsoo dat Hij (het) zijnen beminden (als in) den slaap geeft. Psalm 127:1, 2.

Een der opmerkelijke trekken in dezen psalm is ongetwijfeld de eigenaardige tegenstelling en tegelijk het treffend verband tusschen Gods werk en het onze.

De tegenstelling.

Er is bijna geen plaats in de H. Schrift, waar zoo sterk de nadruk wordt gelegd op het werk Gods. Van Zijn doen hangt alles af. In een driemaal herhaald „tevergeefs“ wordt 's menschen werk als ijdel geteekend. Men krijgt den indruk alsof de mensch niets te doen heeft; hij heeft de handen in den schoot te leggen; als in den slaap geeft God het hem.

En tegelijk is er bijna geen plaats in de Schrift, waar die mensch meer aan het werk gezet wordt. Hij wordt geteekend in zijn „arbeiden“, „waken“, „vroeg opstaan“, „laat opblijven“, „eten van brood der smarten“. De uiterste krachtsinspanning wordt van hem verwacht. Van den morgen tot den avond heeft hij zich met zorg en moeite te geven aan zijn arbeid.

Ziet daar de tegenstelling. Eenerzijds 's menschen volslagen afhankelijkheid van God; anderzijds 's menschen hoogste activiteit. Hulpeloosheid en kracht. Gevouwen handen en gesperde armen. Psalm 127 is de zang van het werk Gods en tegelijk het lied van des menschen arbeid.

En nu het verband.

Ook dit vindt men haast nergens zoo schoon in Gods Woord uitgedrukt. De bewoordingen zelf geven het aan.

„Zoo de Heere het huis niet bouwt, tevergeefs arbeiden desselfs bouwlieden daaraan.“

De mensch doet moeite, werkt, spaant zich in tot zijn arbeid — maar het resultaat van zijn arbeiden, het bouwen, datgene waartoe men arbeid, het oprichten en voltooien van het huis, dat is van den Heere.

„Zoo de Heere de stad niet bewaart, tevergeefs waakt de wachter.“ De mensch waakt dus, en de Heere bewaart. De mensch wapent zich en ziet uit om het gevaar af te keeren, dat de stad bedreigt, — maar de uitkomst van zijn waken, het bewaren van de stad, datgene waartoe men waakt, het veilig zijn, dat is van den Heere.

En zoo wederom: het vroeg opstaan, laat opblijven, brood der smarten eten — dat is van den mensch; maar de vrucht van zijn den ganschen dag zorgen en zwoegen, zijn levensonderhoud, het doel van zijn werk, datgene waartoe hij vroeg opstaat en laat opblijft, dat geeft hem de Heere.

Ziet daar het verband tusschen Gods werk en het onze.

Gij, o mensch, hebt te arbeiden en te waken, te zorgen en te strijden; — maar in zichzelf is uw werk ledig, zonder uitkomst, onvruchtbaar; het is tevergeefs.

Het bouwen en het bewaren, de inhoud van uw werk, de vrucht en den beoogden uitslag hebt ge alleen van uw God te verwachten.

Zalig, wie voor den tijd en de eeuwigheid dit verband heeft gegrepen. Hij moge het met zijn

verstand niet kunnen oplossen, het wordt hem in de praktijk zijns levens eene harmonie. Gods werk en het onze — het vormt in de Schrift het vormt ook in het leven, samen één lied, één psalm der kracht.

Het is de eenheid van hulpeloosheid en macht, van gevouwen handen en sterke armen, van Gods werk en het onze, van den ganschen dag arbeiden en toch leven van het geveene.

Eenzijdig het leven van hem, die alles verwacht van zijne eigen kracht en inspanning. Die het bouwen aan zichzelf toeschrijft. Het bouwen van het huis zijns levens, van den toren zijns geluks; het oprichten van zijne gerechtigheid voor God, het verwerven zijner eeuwige zaligheid. Arme mensch! het is tevergeefs.

Eenzijdig het leven van hem, die in verkeerd begrepen lijdelijkheid, slechts weet van slap afwachten. Die het arbeiden aan den Heere toeschrijft. Die het waken en strijden in zijn leven niet kent; het vroeg opstaan en laat opblijven voor zijn taak; het eten van brood der smart om het koninkrijk Gods in te gaan; het werken van zijn zaligheid met vreeze en beven. Arme mensch! het is niet alsoo.

Welgelukzalig de mensch, die weet te arbeiden aan zijn huis, en van den Heere het bouwen te verwachten; te waken over zijne stad, — en aan zijn God het bewaren over te geven.

Welgelukzalig de mensch, die strijdt om in te gaan, — en tegelijk zich laat zaligmaken. Zijn leven is een lied, een lied Hammaälöth.

II.

v. A.

KERKELIJK LEVEN.

Echtscheidingsrapport.

Is het noodig dit rapport hier in den breede weer te geven en te bespreken?

De zaak staat immers zóó, dat de Rapporteur, Prof. H. H. Kuyper, den wensch te kennen gegeven heeft om deze zaak, voor zij op de Synode komt, nog eens aan het oordeel van deskundigen te onderwerpen.

Het rapport werd reeds op de Synode van Leeuwarden ingediend.

Deze wilde, dat de kerken het eerst rustig zouden overwegen.

Tevens besloot zij om het afwijkend gevoelen van Prof. Dr J. Ridderbos ter kennis van de kerken te brengen.

Het Rapport zelf beslaat 35, de Memorie van Prof. Ridderbos 30 bladzijden.

Het zijn beide doorwrochte stukken.

Prof. Ridderbos verschilt hierin van de overige Deputaten, dat naar zijn meening in de Heilige Schrift alleen hoererij een genoegzamen grond biedt om echtscheiding aan te vragen. Deputaten echter nemen daarnevens nog als scheidingsgrond aan de kwaadwillige verlaten.

Nu zijn Deputaten echter niet in de gelegenheid gesteld om over de Memorie van Prof. Ridderbos, gelijk ze daar ligt, te debatteren en te rapporteren.

Prof. Kuyper brengt thans als bezwaar in, dat de Synode niet de plaats is om over wetenschappelijk theologische vragen, die in deze kwestie den doorslag geven, te disputeeren.

O.i. volkomen terecht.

Het is beter, dat het onderwerp nogmaals door een commissie van theologen worde onderzocht en dat getracht worde tot overeenstemming te geraken.

Dit geeft ook den besten waarborg, dat onze kerken in zulk een klesche en teere zaak, voor de kerk in dezen tijd van zooveel gewicht, met de grootst mogelijke omzichtigheid te werk gaan.

Rapport Legerpredikant.

Ons blad heeft den Gereformeerden legerpredikant de gelegenheid geboden om den arbeid van

de legerpredikanten en de bedoeling van het instituut nader uiteen te zetten.

Hiermee wilden wij het audi et alteram partem, het hoor en wederhoor, in een aangelegenheid van zoo groote beteekenis als deze.

Ofschoon beider gevoelen nog al uit elkander loopt, voelen we ons allerminst geroepen de argumenten tegen elkander af te wegen.

Het is ons hoofdzakelijk om de bespreking van het rapport te doen.

We kunnen daarbij niet zoo uitvoerig zijn als bij de meeste andere rapporten, omdat dit nummer het laatste is; dat aan de Synode voornamelijk en wij er niet al onze ruimte aan kunnen besteden. Deputaten vatten hun advies aldus samen:

1e. De Gereformeerde Kerken in Nederland waardeeren zeer de goede bedoeling, welke de Regeering beoogde met het in het leven roepen van het instituut der legerpredikanten en willen harerzijds gaarne dat instituut beschouwen als een middel, door de Overheid ingesteld om aan de Kerken hulp te bieden ter volvoering van haar taak binnen onze weermacht.

2e. Alle eigenlijke en rechtstreeksche geestelijke verzorging der militairen moet echter de taak van de Kerk blijven en mag niet door legerpredikanten als staatsambtenaren worden verricht. De Gereformeerde Kerken hebben daarom ernstige bezwaren tegen de formulering van art. 3, alinea 2, der instructie van de legerpredikanten, waar — hoezeer ook formeel alleen de godsdienstige belangen, die „buiten de rechtstreeksche bemoeienis“ der Kerken liggen, aan de legerpredikanten werden opgedragen — inderdaad het terrein der Kerk betreden wordt; en zijn van oordeel, dat van het huidige instituut der legerpredikanten de bemoeienis niet verder dient te gaan dan contact te vormen en te bestendigen tusschen de Kerken en de militairen, welke bemoeienis nog voor breede uitbreiding vatbaar is.

3e. Derhalve hebben onze Kerken in garnizoensplaatsen zich te benaastigen om de geestelijke verzorging der tot haar behorende militairen zoo getrouw mogelijk waar te nemen. Gaat deze verzorging de kracht van een plaatselijke Kerk te boven, dan moet omgezien worden naar een regeling van steunbieding door de andere Kerken.

Maar ook de Kerken van herkomst der militairen worden opgewekt, aan de garnizoenskerken, waarheen haar leden vertrekken, volle medewerking en steun te verleenen voor de behartiging van de geestelijke belangen onzer militairen.

Zeer gewenscht zou het daarom zijn, zoo bij kerkvisitatie opzettelijk aandacht werd geschonken aan de geestelijke verzorging der militairen.

4e. De Kerken, in Generale Synode saamgekomen, spreken zich uit: dat er bij de regeering moet worden aangedrongen op zoodanige wijziging van het instituut der legerpredikanten, dat het meer bruikbaar worde voor onze Gereformeerde Kerken, en wanneer dat geschiedt eventueel te benoemen Deputaten ter bevordering van den geestelijken arbeid onder de militairen te machtigen om in een mogelijk voorkomend geval op aanvraag der Regeering een voordracht die Regeering aan te bieden.

Dit rapport, opgesteld door kundige mannen, die allen in deze materie reeds thuis waren vóór zij tot Deputaten werden benoemd, doet uitkomen, hoe er aan het instituut der legerpredikanten onmiskenbare voordeelen verbonden zijn, maar hoe er van Gereformeerd standpunt toch ook bezwaren tegen rijzen.

Bijna algemeen zal dit worden toegestemd, al zal niet ieder elk bezwaar, door hen geopperd, voor zijn rekening nemen of er mogelijk nog eenige andere aan toevoegen.

Wat echter in het Rapport opvalt is, dat het zoo weinig positief is.

Het wijst geen bepaalden weg aan.

Deputaten adviseeren, dat bij de Regeering moet worden aangedrongen op zoodanige wijziging van het instituut der legerpredikanten, dat het meer bruikbaar worde voor onze Gereformeerde Kerken.

Maar zij stippelen niet de lijnen uit, waaraan zij zich bij die saamspreking met de Regeering hebben te houden.

De bemoeienis der legerpredikanten, zeggen zij,